

Κωνσταντίνος Αντωνόπουλος
Σύμβουλος Βιώσιμης Τοπικής Ανάπτυξης
Δρ. Οικονομικής Γεωγραφίας
Web. www.CIVICS.gr Email: info@civics.gr
Έδρα: Επιστημονικό Πάρκο Πατρών
Οδός Σταδίου, Πλατάνι Ρίο, 26504, Πάτρα

20/12/2020

Θέμα: Παρέμβαση στη Διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Καταθέτουμε τις παρακάτω 20 επισημάνσεις σε σχέση με το συζητούμενο «Εθνικό Σχέδιο Ανθεκτικότητας Ανάκαμψης»:

1) Ελλιπής επικοινωνία του Σχεδίου και χαμηλό επίπεδο συμμετοχής/συνδιαμόρφωσης των προτάσεων

Για το κορυφαίο ζήτημα παρατηρείται πολύ μικρή συμμετοχή και δεν προκύπτει ότι έχει υπάρξει επαρκής και ουσιαστική επικοινωνία με τους φορείς πολιτικής της χώρας επί των πτυχών και επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων του Σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση αποθαρρύνει τη συμμετοχή το γεγονός πως οι Διαβουλεύσεις έχουν εξελιχθεί σε τυπική διαδικασία και ουδέποτε αξιολογούνται ή αξιοποιούνται οι γραπτές παρεμβάσεις οι οποίες γίνονται.

2) Το σχέδιο κινείται σε επίπεδο τίτλων και διακηρύξεως γενικών στόχων τους οποίους δεν αιτιολογεί ούτε εξειδικεύει επαρκώς.

Η όλη στρατηγική είναι υπερφιλόδοξη και επιχειρεί αγχωτικά, φύρδην-μίγδην να αντιμετωπίσει, το σύνολο διαρθρωτικών προβλημάτων και πρόσφατων μεγάλων διαταραχών. Το Σχέδιο περιλαμβάνει πληθωρική στοχοθεσία χωρίς ιεράρχηση προτεραιοτήτων ποσοτικοποιήσεις και εξειδικεύσεις η οποία είναι ασύμβατη με την Ταξινόμια της ΕΕ και τις Παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του ΟΟΣΑ που φραστικά επικαλείται.

Συνιστά συμπίλημα μάλλον ετερόκλητων πολιτικών που καλύπτουν όλο σχεδόν το φάσμα των αναπτυξιακών προκλήσεων, με πληθώρα στόχων που είναι ανέφικτο να υλοποιηθούν σε τόσο σύντομο χρόνο και με πολύ αμφίβολα μέσα.

Παραμένουν τα θεμελιώδη ερωτήματα:

- Πώς και με ποιούς θα εφαρμοσθεί αφού πρέπει πριν από όλα θα πρέπει να αναδομηθεί το δυσλειτουργικό σύστημα διακυβέρνησης, χωρίς να διαφαίνεται ισχυρή μεταρρυθμιστική ορμή που να αντιστοιχείται στην ευρεία ατζέντα;
- Πώς θα αντιμετωπιστεί το καίριο ζήτημα της θεσμικής ανικανότητας και της μαθησιακής αδυναμίας του ανεξέλικτου δημόσιου τομέα και των εξωθεσμικών κομματικών παρεμβάσεων και της πελατειακής πολυδιάσπασης και στρέβλωσης των λειτουργιών της διοίκησης;

3) Κίνδυνος απαξίωσης των παρεμβάσεων στην κοινή γνώμη

Είναι λάθος να προπαγανδίζεται το Σχέδιο Ανάκαμψης ως μάνα εξ ουρανού και πανάκεια όλων των παθογενειών του κράτους της οικονομίας και της κοινωνίας καλλιεργώντας υπερβολικές προσδοκίες σχεδόν μεσσιανικού τύπου. Δημιουργείται σύγχυση και ερωτήματα όσον αφορά τον συντονισμό όταν υπουργοί αναρμόδιοι με τον προγραμματισμό και την χάραξη εθνικής στρατηγικής, εξαγγέλλουν έργα δαπανών που υπερκαλύπτουν ΤΑΑ και ΕΣΠΑ.

4) Χρονικός ορίζοντας-Συνεκτικότητα

Η χάραξη της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής οφείλει να είναι συνεκτική και να έχει ορίζοντα τουλάχιστον δεκαετίας, με κλιμάκωση κατά στάδια-χρονοδιάγραμμα και οι κατανομές να γίνονται με αδιάβλητα κριτήρια.

5) Σύνδεση με μεταρρύθμιση των λειτουργιών του κράτους-συστήματος απονομής δικαιοσύνης-καλή νομοθέτηση

Παρά τα πολλά θετικά στοιχεία που εμπεριέχει η Έκθεση της Επιτροπής Πισαρίδη, εν τούτοις δείχνει ελλιπή κατανόηση του βαθώς ελληνικού κράτους και ανάλυση των προβληματικών λειτουργιών του σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις εξουσίες που έχουν αντίκτυπο στην ανάπτυξη. Αρκεί κανείς να διαβάσει κάποιος την ανακοίνωση της ένωσης δικαστών και εισαγγελέων επ' αυτού, δηλ. εκείνους που στελεχώνουν ένα κατ' εξοχήν ευαίσθητο τομέα όπως της απονομής του δικαίου εκεί που η χώρα μας κατέχει θέση ουραγού.

Πρέπει να επιλυθεί προηγουμένως το πολιτικά μείζον ζήτημα της υπέρβασης εξουσιών και της ανεξέλεγκτης νομολογίας τους που εξαναγκάζεται το κράτος σε αναθεώρηση της δημοσιονομικής πολιτικής με δαπάνες πολλών δισ. ευρώ με δανεικά, υπέρ προνομιούχων ομάδων ΝΠΔΔ, Τραπεζών Δημοσίου και να δικαιωνίζεται ακόμη το πρόβλημα. Η Δικαστική εξουσία είναι υπερτροφική κορυφή της πυραμίδας και ατροφική στη βάση αποτελέσματα έφθασε στα πρόθυρα αρνησιδικίας-δικαιοστασίου και μαζικών παραγραφών.

Να ελεγχθεί όμως και η πολυνομία, η κακονομία και η ανομία που αποτελούν μάστιγα για ευνομούμενη πολιτεία και να εφαρμοσθούν οι αρχές της καλής

νομοθέτησης με ένα Ανεξάρτητο Παρατηρητήριο Τήρησης Αξιολόγησης και Βελτίωσης της νομοθεσίας κατά το Σουηδικό πρότυπο.

6) Σύνδεση με τις ασκούμενες Αναπτυξιακές Πολιτικές-Συνοχή-Περιφ. Πολιτική
Η Στρατηγική του Ταμείου Ανάκαμψης πρέπει να συνδεθεί και με αυτή του νέου ΕΣΠΑ της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 ή ακόμη καλύτερα με τον ορίζοντα του 2030 που είναι έτος ορόσημο για την πρόσφατη Ενωσιακή στοχοθεσία.

7) Παρακολούθηση καλής συμμόρφωσης με το Ενωσιακό Δίκαιο και τις δεσμεύσεις του ελληνικού κράτους

Θεωρούμε λίαν αμφίβολο κατά πόσον ακολουθούνται οι κοινοτικές πολιτικές και οι δεσμεύσεις της χώρας και αν θα τηρηθούν οι Κοινοτικοί Κανονισμοί και Κατευθύνσεις σχετικά με την Αναλογικότητα, Επικουρικότητα και τα συναφή. Πρέπει να πιστοποιείται η τήρηση της Πράσινης Συμφωνίας και η υλοποίηση της δέσμευσης υλοποίησης της κύριας συνιστώσας, για καθαρή, έξυπνη και δίκαιη κινητικότητα για όλους χωρίς αποκλεισμούς και εξασφαλίζοντας τη κοινωνική συνοχή.

8) Έλλειψη αναφοράς στο υποεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης-Αποκλεισμός ΟΤΑ α' βαθμού και Περιφερειών

Αγνοείται κάθε έννοια πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και αναφοράς στους ΟΤΑ, Δήμους και Περιφέρειες ενώ δεν αναφέρεται η επιτακτική ανάγκη θεσμικής τους σύγκλισης προς τον μέσο όρο της ευρωπαϊκής αυτοδιοίκησης. Το κράτος οφείλει να περιορισθεί στον επιτελικό του ρόλο και να ενδυναμωθούν οι περιφέρειες της χώρας και η ΤΑ με κανόνες δίχως άνωθεν ετερογενή προς τις καταστατικές αρχές της χώρας και της Ένωσης, προαποφασισμένα.

9) Σύνδεση με Χωροταξικό Σχεδιασμό

Ουδμία μνεία γίνεται στο χωροταξικό σχεδιασμό (κεντρικό, τομεακό περιφερειακό, χερσαίο και θαλάσσιο) ούτε αναφορά στις χωρικές πολιτικές τα πολεοδομικά το ΠΕΣΠΚΑ 2019, το ΕΣΕΚΑ των Μεταφορών 2019 κ.ο.κ. παρότι αλληλοσυνδέονται.

Όλα αυτά όμως τα Σχέδια, είναι απαραίτητο να αναθεωρηθούν και να εναρμονισθούν μεταξύ τους με ταχύρρυθμες διαδικασίες, για να μην προκύψουν επικαλύψεις, διενέξεις και δικαστικές περιπλοκές λόγω ασυμβατότητας με τους Ενωσιακούς Κανόνες όπως στις περιπτώσεις του ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου και της Ολυμπίας Οδού.

10) Επάρκεια πόρων

Ένα καίριο ερώτημα γεννάται, αν με τους ίδιους πόρους μπορούν να επιτευχθούν οι υψηλοί στόχοι που τίθενται όπως π.χ. μείωσης των εκπομπών άνθρακα στο 55% από το 40%; μέχρι το 2030 με βάση το 1990 ή προβλέπονται πρόσθετοι,

11) Σύνδεση και διαλειτουργικότητα με επικεντρωμένα εργαλεία πολιτικής
Δεν μνημονεύονται βασικά εργαλεία και πολιτικές όπως της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας ΣΒΑΚ και της αστικής και χωρικής ανάπτυξης στα πλαίσια στρατηγικών ΒΑΑ και ΟΧΕ όταν όλη η Ευρώπη κινείται σε αυτές τις κατευθύνσεις. Είναι απόλυτη προτεραιότητα η κατάρτιση κυκλοφοριακών συγκοινωνιακών σχεδίων σε όλες τις αστικές-περιαστικές περιοχές της χώρας με Λειτουργικές Αστικές Περιοχές (FUA).

12) Σχέδιο δίκαιης μετάβασης από τον άνθρακα σε επίπεδο επικράτειας
Να εκπονηθούν Σχέδια δίκαιης Μετάβασης και Επιβίωσης για όλες τις περιοχές της χώρας με ορίζοντα τη 30ετία γιατί πολλές και απόμακρες περιοχές κινδυνεύουν άμεσα με απερίμωση.

13) Ενίσχυση Βιώσιμων Μεταφορών σε όλη την επικράτεια και τα αστικά κέντρα

Επείγει η ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς σε όλα τα αστικά κέντρα της χώρας και να επιχορηγούνται αναλογικά με Αττική - Θεσσαλονίκη που λαμβάνουν πακτωλό δισ. €. Προτάσεται καλώς η Ηλεκτροκίνηση των ΜΜΜ, αλλά αποκλείονται οι επαρχιακές πόλεις, όπου όλες ακόμη και οι μικρότερες είναι πνιγμένες μέσα στο κυκλοφοριακό χάος, τη ρύπανση και την απαξίωση των δημόσιων μεταφορών. Να επεκταθεί η ηλεκτροκίνηση σε όλα τα τραίνα και τα πλοία με ηλεκτροπρόωση.

Βιώσιμη κινητικότητα. Σύστημα παρακολούθησης ποιότητας

Αγνοείται παντελώς η αξιολόγηση ιεράρχηση, πιστοποίηση, βελτίωση του βασικού οδικού δικτύου όλης της χώρας, πλην των αυτοκινητοδρόμων, Είναι αχαρτογράφητο και βασιλεύει πλήρης ασυδοσία, οδική ανασφάλεια ανεξέλεγκτη στάθμευση, έλλειψη πεζοδρομίων -διαβάσεων και πουθενά δεν λειτουργούν διαπιστευμένα κάμερες επιτήρησης της κυκλοφορίας.

14) Ενσωμάτωση σχεδίου αντιμετώπισης της Υδατικής Κρίσης

Διανύοντας περίοδο κλιματικής αλλαγής, με άνοδο της θερμοκρασίας με ξηρασία, εξάντληση των υδροφορέων, πτώση της στάθμης των φραγμάτων και κατάρρευση των συστημάτων αγροτικών αρδεύσεων κ.ά. Απουσιάζει κάθε ρητή αναφορά στην από 10ετίας υποχρέωση εφαρμογής των μελετών των Λεκανών Απορροής των Ποταμών (ΛΑΠ) και της ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων

πόρων με ορθές πρακτικές, ανάκτηση του κόστους, σχέδια ασφάλειας επάρκειας και ποιότητας το νερού. Για ποια Σχέδια Ανθεκτικότητας Βιωσιμότητας και Αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής μιλάμε τότε;

15) Ανάγκη Επανασχεδιασμού σχεδίου αναδασώσεων στη Βάση Ολοκληρωμένης Δασικής Στρατηγικής

Εξαγγέλλεται πανηγυρικά ένα σχέδιο αναδασώσεων αλλά ξεχνάμε την Ολοκληρωμένη Δασική Στρατηγική, με ορθολογική αξιοποίηση του δασικού πλούτου και προστασίας των οικοσυστημάτων πάσης μορφής και της Βιοποικιλότητας.

Ξεχάστηκε για μια ακόμη φορά ο καθορισμός κτηνοτροφικών ζωνών και αποκατάσταση των αποψιλωμένων βουνών και η προστασία από την διάβρωση ακτών η ερημοποίηση.

Ο αρμόδιος υπουργός το εξειδίκευσε τις αναδασώσεις μόνο για εκλογικής του περιφέρειας ξεχνώντας την Ηλεία και την Αχαΐα που ακόμη περιμένουν τα 200 εκ € για αποκατάσταση των καταστροφών των πυρκαγιών του 2007 από το Ταμείο Μολυβιάτη.

16) Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Να στηριχτεί οι εφαρμογή μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και η προέχουσα ευθύνη του παραγωγού.

17) Προώθηση Προστασίας Φύσης-Βιοποικιλότητας

Οι Προστατευόμενες περιοχές έχουν μείνει δεκαετίες απροστάτευτες και ο νεότευκτος ενιαίος φορέας ΟΦΥΠΕΚΑ είναι ακόμα σκιώδης, σχεδόν άορατος. Ομοίως δεν αναφέρεται στα πλαίσια της απανθρακοποίησης μαζί με την απολιγνιτοποίηση και η κατάργηση της χερσαίας ή θαλάσσιας άντλησης υδρογονανθράκων όταν οι ενεργειακοί κολοσσοί παγκοσμίως εξαγγέλλουν τη σταδιακή διακοπή τους.

18) Ανασυγκρότηση Πολιτικής Προστασίας

Μετά τα μαθήματα της εν εξελίξει πανδημίας να ανασυγκροτηθεί η Πολιτική Προστασία με πολυτομεακή στόχευση και διεπιστημονική στελέχωση χωρίς να στηρίζεται μόνο στην Πυροσβεστική όπως έδειξε η εμπειρία μη αποτελεσματικότητας στο Μάτι και στην Ηλεία.

19) Ψηφιακές λειτουργίες

Όλοι οι κάτοικοι και οι πολίτες της χώρας να έχουν και να δηλώνουν ηλεκτρονική διεύθυνση και να εξυπηρετούνται υποχρεωτικά από τους συχνά άφαντους δημόσιους λειτουργούς και εν ανάγκη από τα επιτυχημένα ΚΕΠ.

20) Ενίσχυση αναλυτικής επάρκειας και ικανότητας σε περιφερειακό επίπεδο

Οι περιφερειακές υπηρεσίες σχεδιασμού δεν έχουν επιστημονική επάρκεια τεχνικά μέσα και μακρύ ορίζοντα. Χρειάζονται συμβουλευτική στήριξη και αξιολόγηση ισχυρή και ανεξάρτητη και όχι προσυμφωνημένη.

Προτείνουμε μαζί με την εξαγγελόμενη ίδρυση περιφερειακών υπηρεσιών Πολιτικής Προστασίας να συσταθούν σε όλες τις περιφέρειες της χώρας Κέντρα Τεκμηρίωσης Οικονομικά και Περιβαλλοντικά Παρατηρητήρια